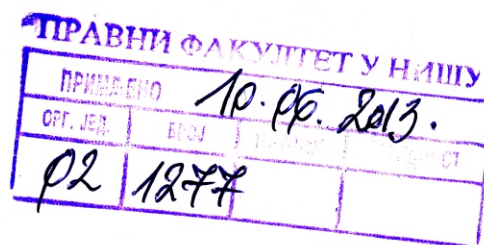

Проф. др Драган Митровић
Проф. др Гордана Вукадиновић
Проф. др Драган Чорбић

ВЕЋУ У ОДГОВАРАЈУЋЕМ САСТАВУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У НИШУ

НИШ

Одлуком Научно-стручног већа за друштвене и хуманистичке науке Универзитета у Нишу бр. 8/18-01-007/13-027 од 29.05. 2013. године, именована је Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатима на конкурс за избор једног наставника у звање доцент или ванредни професор за ужу Правно-теоријску научну област, у саставу: др Драган Митровић, редовни професор Правног факултета у Београду (председник), др Гордана Вукадиновић, редовни професор Правног факултета у Новом Саду (члан) и др Драган Чорбић, редовни професор Правног факултета у Нишу (члан).

Пошто је размотрила пријаву кандидата и поднете прилоге, Комисија за писање извештаја подноси Изборном већу Правног факултета Универзитета у Нишу следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс за избор једног наставника у звање доцент или ванредни професор за ужу Правно-теоријску научну област, објављеном у „Службеном гласнику Републике Србије“, бр. 43 од 17.05.2013. године, благовремено се пријавио један кандидат др Марко Трајковић, доцент Правног факултета у Нишу.

I БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

1. Лични подаци

Кандидат др Марко Трајковић рођен је 16.01.1974. године у Нишу, где се налази и место његовог пребивалишта.

2. Подаци о образовању и стручном усавршавању

Др Марко Трајковић је завршио основну и средњу школу са одличним успехом у Нишу.

Правни факултет у Нишу завршио је 1998. године са просечном оценом 9,38.

Награђен је за постигнути успех у студирању у школској 1994/1995. години на Правном факултету у Нишу, као најбољи студент II године студија. Такође, награђен је као носилац прве награде на анонимном конкурс за студентске темате објављеном поводом 35 година рада Правног факултета у Нишу, за писани рад „Правда као јемство слободе и једнакости“.

По завршеном Правном факултету у Нишу, изабран је за асистента-приправника за наставни предмет Филозофија права на Правном факултету у Нишу 2000. године.

Магистарску тезу „Право као систем код Радомира Д. Лукића“ одбранио је 22.04.2005. године на Правном факултету у Новом Саду.

Докторску дисертацију под називом „Етичка димензија права – правнотеоријски аспект“ одбранио је 20.06.2008. године на Правном факултету у Новом Саду.

Кандидат одлично говори, чита и пише на италијанском, немачком и енглеском језику. Обучен је за рад на рачунару.

3. Подаци о професионалној каријери, учешће на научним пројектима

3.1. Професионална каријера

По завршеном Правном факултету у Нишу, изабран је за асистента-приправника за наставни предмет Филозофија права на Правном факултету у Нишу 01.02.2000. године.

За асистента магистра изабран је 13.10.2005. године на Правном факултету у Нишу за ужу Правно-теоријску научну област, а за предмет Филозофија права.

За доцента је изабран 02.12.2008. године на Правном факултету у Нишу за ужу Правно-теоријску научну област.

3.2. Учесће на научним пројектима

Од почетка своје професионалне каријере ангажован је као истраживач на макро-пројекту „Стварање услова за развој модерног правног и друштвено-економског система Србије као демократске државе“ који се реализује на Правном факултету у Нишу, који је и носилац пројекта.

Од почетка 2007. године био је учесник TEMPUS пројекта креирања програма последипломских студија из области европских интеграција (POGESTEI – Post-Graduate Studies for European Integrations) чији су носиоци били правни факултети у Београду, Нишу и Новом Саду.

Од 2011. године ангажован је као истраживач са категоријом А3 на пројекту „Заштита мањинских и људских права у европском правном простору“ (број 179046), који финансира Министарство за науку и технолошки развој Републике Србије.

4. Подаци о стручном усавршавању

Завршио је 4. сесију „Сталног семинара за усавршавање сарадника Универзитета“ која је од 15 до 19. маја 2000. године одржана на Универзитету у Нишу.

Учествовао је на семинару „Активно учење“ који је од 11 до 12. маја 2007. године одржан на Правном факултету у Нишу.

Учествовао је на програму „Summer Explorations in Canadian Cultures“ Trent University Canada 2000. године.

Боравио је у Италији, Рим и Перуђа на Правним факултетима 2002. године као њихов стипендиста.

Објавио је монографију под називом „Ово ми замерите: Ране филозофске свеске“ 1997. године, а потом и монографију под називом „Value Path of Law“ 2012. године.

Један је од коаутора уџбеника „Увод у право“ који је одобрен као обавезна литература на Правном факултету у Нишу за наставни предмет Увод у право.

Аутор је већег броја научних радова објављених у часописима „Правни живот“ (шест радова), „Анали Правног факултета у Београду“ (један рад), тематским зборницима (четири рада), „Зборнику радова Правног факултета у Нишу“ (десет радова), „Зборнику радова Правног факултета у Новом Саду“ (четири рада), часопису „Пословна политика“ (осам радова), часопису „Пешчаник“ (два рада), часопису „Правна ријеч“ (један рад), одреднице у „Српско-албански правни лексикон“ (број одредница шест), рад у међународном зборнику радова „Bioethik – Medizin – Politik, Bioethics – Medicine – Politics“ и један рад у „Synthesis Philosophica“.

II ПРЕГЛЕД НАУЧНОГ И ИСТРАЖИВАЧКОГ РАДА

Др Марко Трајковић је у току свог досадашњег научног рада поред завршене магистарске тезе и докторске дисертације написао и објавио две монографије, један коауторски уџбеник и 39 научних и стручних радова.

1. Преглед научних и стручних радова објављених до избора у звање доцента

- Магистарска теза:

Право као систем код Радомира Д. Лукића, одбрањена на Правном факултету у Новом Саду 22.04.2005. године, стр. 233.

- Докторска дисертација:

Етичка димензија права – правнотеоријски аспект, одбрањена на Правном факултету у Новом Саду 20.06.2008. године, стр. 275.

- Списак научних и стручних радова објављених до избора у звање доцента:

1. Марко Трајковић, *Ово ми замерите: Ране филозофске свеске*, „Просвета“ Ниш, 1997, стр. 96;

2. Марко Трајковић, *О нормативности права Ханса Келзена*, Зборник радова Правног факултета у Нишу, свеска друга, 2005, стр. 222-240;

3. Марко Трајковић, *Морални минимум „Повеље о основним правима у Европској Унији“*, „Правни живот“, часопис за правну теорију и праксу, број 12/2005, Београд, стр. 619-629;

4. Марко Трајковић, *Биоетика као једна од парадигми савремене правне државе*, „Правни живот“, часопис за правну теорију и праксу, број 12/2006, Београд, стр. 935-943;

5. Марко Трајковић, *Моралност правног система као основа савремене правне државе*, „Правни живот“, часопис за правну теорију и праксу, број 14/2007, Београд, стр. 553-564;
6. Марко Трајковић, *Пословна етика и друштвена одговорност предузећа*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, мај 2006, Земун, стр. 26-30;
7. Марко Трајковић, *Пословни свет и друштвено политички поредак*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, јул-август 2006, Земун, стр. 24-27;
8. Марко Трајковић, *Функција предузетништва у светлу етичког одлучивања*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, септембар 2006, Земун, 31-33;
9. Марко Трајковић, *Примена компјутерске етике у пословној политици*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, фебруар 2007, Земун, стр. 52-55;
10. Марко Трајковић, *Пословни свет и еколошка правда*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, мај 2007, Земун, стр. 43-46;
11. Марко Трајковић, *Моралност међународног бизниса*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, јун-јул 2007, Земун, 41-44;
12. Марко Трајковић, *Професионалност у бизнису и морал*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, новембар 2007, Земун, стр. 58-61;
13. Марко Трајковић, *Корпорација као морална заједница*, „Пословна политика“, месечни пословни часопис, јануар 2008, Земун, стр. 55-58;
14. Марко Трајковић, *Хартова критика моралних идеала*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, 2005, Ниш, стр. 244-258;
15. Марко Трајковић, *Природно право и морал у делу Јована Стерије Поповића*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, „Тематски број – Јован Стерија Поповић“, 2007, Ниш, 45-52;
16. Marko Trajković, *Richard A. Posner: The Problematics of Moral and Legal Theory*, American Jurisprudence of the 20th Century, Novi Sad, 2007, pp. 153-155;
17. Марко Трајковић, *Прихватање и примена женске етике као битан елемент изградње правног система Републике Србије*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, „Тематски број – Изградња правног система Републике Србије“, 2007, Ниш, стр. 313-324;
18. Марко Трајковић, *Правно-етичко становиште Роналда Дворкина, Роналд Дворник, Суштина индивидуалних права*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, 2006, стр. 153-165;
19. Марко Трајковић, *Слободанка Константиновић-Вилић, Миомира Костић, Душица Миладиновић: Право на правну помоћ и квалитет правне помоћи пружене грађанима у кривичном поступку издржавања казне*, Тематски Зборник радова „Приступ правосуђу – инструменти за имплементацију европских стандарда у правни систем Републике Србије“, Центар за публикације Правног факултета у Нишу, Ниш, 2007, стр. 181-184;
20. Марко Трајковић, *Морални релативизам у англо-америчкој јуриспруденцији*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, 2007, Ниш, стр. 144-158.

2. Преглед научних и сручних радова објављених након избора у звање доцента

- Књиге:

1. Гордана Вукадиновић, Драган Митровић, Марко Трајковић, *Увод у право*, Досије, Београд, 2012. година, стр. 316;
2. М. Trajkovic, *Value Path of Law*, West – östliche Denkwege, Academia Verlag, Sankt Augustin, 2012, pp. 146. **Категорија М12.**

- Чланци:

1. Драган Митровић, Марко Трајковић, *Може ли виртуелни лик да буде субјект права?*, „Анали Правног факултета у Београду“, бр. 2/2011, Београд, стр. 28-42. **Категорија М24;**
2. Марко Трајковић, *Вредносни приступ савременој правној држави*, „Правни живот“, Часопис правну теорију и праксу, број 14/2009, Београд, 2009, стр. 347-358. **Категорија М51;**
3. Марко Трајковић, *Еутаназија – морална дилема савремене правне државе*, „Правни живот“, Часопис за правну теорију и праксу, број 12/2011, Београд, 2011, стр. 735-747. **Категорија М51;**
4. Драган Митровић, Марко Трајковић, Коста Митровић, *Моралност права, пословна етика и биоетика*, „Правни живот“, часопис за правну теорију и праксу, број 10/2012, Београд, 2102, стр. 211-226. **Категорија М51;**
5. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Људско достојанство ка основа човекове природе*, „Зборник радова Правног факултета у Новом Саду“, број 2/2010, Нови Сад, 2010, стр. 29-43. **Категорија М51;**
6. Марко Трајковић, *Морал у беспућу политике*, „Зборник радова Правног факултета у Новом Саду“, број 2/2010, Нови Сад, 2010, стр. 181-196. **Категорија М51;**
7. Марко Трајковић, *О свету права који почива на моралним вредностима*, „Зборник радова правног факултета у Новом Саду“, број 2/2011, Нови Сад, 2011, стр. 221-235. **Категорија М51;**
8. Марко Трајковић, *Право у свету вредности*, „Зборник радова Правног факултета у Новом Саду“, број 1/2012, Нови Сад, 2012, стр. 383-397. **Категорија М51;**
9. Марко Трајковић, *Теоријскоправни приступ одређењу права*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, Ниш, 2009, стр. 110-126. **Категорија М52;**
10. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Да ли је допуштена аналогија у кривичном праву?*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“ Ниш, 2011, стр. 1-22. **Категорија М52;**
11. *Вредносна метаморфоза права*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, Ниш, 2012, стр. 207-216. **Категорија М52;**
12. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Човек као изходите опште теорије права и кривичноправне теорије*, у: „Заштита људских и мањинских права у европском правном простору“, тематски зборник радова, књига 1, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2011, стр. 71-82. **Категорија М44;**

13. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Биоетичко лице права*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, тематски број: „Заштита људских и мањинских права у европском правном простору“, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2012, стр. 41-52. **Категорија М52;**

14. Марко Трајковић, *Из баштине српске правне теорије теоријскоправно-холоистичке мисли*, „Пешчаник“, часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке, Ниш, 2009, стр. 220-233. **Категорија М52;**

15. Марко Трајковић, *Из баштине српске правне теорије природноправно схватање Радомира Д. Лукића*, „Пешчаник“, часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке, Ниш, 2010, стр. 153-166. **Категорија М52;**

16. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Кривичноправна етика Томе Живановића*, „Правна ријеч“, часопис за правну теорију и праксу, Бања Лука, број 29, 2011, стр. 559-574. **Категорија М25;**

17. Марко Трајковић, Одреднице: *Извори права*, стр. 149-150, *Правни однос*, стр. 434-436, *Правни посао*, стр. 436-438, *Правни систем*, стр. 439-440, *Правни субјекат*, стр. 441-442, *Тумачење права*, стр. 615-617, у *Српско-албански правни лексикон*, Координационо тело Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, Београд, 2010. година. **Категорија М46;**

18. Marko Trajkovic, *Integral Definition of Law*, in *Bioethik – Medizin – Politik, Bioethics – Medicine – Politics*, Proceeding of the 6th Southeast European Bioethics Forum, Belgrade 2010, Academia Verlag, Sankt Augustin, Band 19, 2012, 65-72. **Категорија М30;**

19. Dragan M. Mitrović, Marko S. Trajković, *The Realistic Concept of Law*, Synthesis Philosophica, vol. 27, 1/2012, Zagreb, 157-178. **М24.**

3. Учешће у раду међународних и домаћих научних скупова, округлих столова симпозијума и конферација са рефератима, саопштењима и као учесник у дискусији

3.1. До избора у звање доцента

- Научни скуп „XVIII сусрет Копаоничке школе природног права – Право и универзалне вредности“ одржан на Копаонику децембра 2005. године: са научним рефератом *Морални минимум „Повеље о основним правима у Европској Унији*, рад штампан у целини, **М63;**

- Научни скуп „XIX сусрет Копаоничке школе природног права – Право и хумана будућност“ одржан на Копаонику децембра 2006. године, са научним рефератом *Биоетика као једна од парадигми савремене правне државе*, рад штампан у целини, **М63;**

- Научни скуп „XX сусрет Копаоничке школе природног права – Право и слобода, одржан на Копаонику, децембра 2007. године, са научним рефератом *Моралност правног система као основа савремене правне државе*, рад штампан у целини, **М63;**

- Научни скуп „Америчка јурипруденција XX века“ одржан у Сремским Карловцима априла 2006. године, са научним рефератом *Ричард А. Познер: Проблеми теорије права и морала*, рад штампан у целини, **М33;**

- Научни скуп посвећен „Јовану Стерији Поповићу“, одржан на Правном факултету у Нишу, новембра 2007. године са научним рефератом *Природно право и морал у делу Јована Стерије Поповића*, рад штампан у целини, **М63**;

- Научни скуп „Изградња правног система Републике Србије“ одржан на Правном факултету у Нишу, маја 2007. године, са научним рефератом *Прихватање и примена женске етике као битан елемент изградње правног система Републике Србије*, рад штампан у целини, **М33**.

3.2. Након избора у звање доцента

- Научни скуп „XXII сусрет Копаоничке школе природног права – Право и време“ одржан на Копаонику децембра 2009. године, са научним рефератом *Вредносни приступ савременој правној држави*, рад штампан у целини, **М63**;

- Научни скуп „XXIV сусрет Копаоничке школе природног права – Право и одговорност“ одржан на Копаонику децембра 2011. године, са научним рефератом *Еутаназија – морална дилема савремене правне државе*, рад штампан у целини, **М63**;

- Научни скуп „XXV сусрет Копаоничке школе природног права – Право и морал“ одржан децембра 2012. године, са научним рефератом *Моралност права, пословна етика и биоетика*, рад (коаутори Драган Митровић и Коста Митровић) штампан у целини, **М63**,

- Симпозијум „9. Лошињски дани биоетике – Интегративна биоетика и нова епоха“ који је одржан на Малом Лошињу маја 2010. године, са научним рефератом (коаутор Нико Јосић) *Етички захтев пацијента да умре и одлука љечника о том захтеву/Ethical aspect of Patient's Decision about the Request*, **М34**;

- Интернационална конференција „6. Биоетички форум за југоситочну Еуропу – Биоетика – медицина – политика“ „6. Südosteuropäisches Bioethik-Forum – Bioethik – Medizin – Politik“ одржана у Београду новембра 2010. године, са научним рефератом *Интегралистичко одређење права/Integral definition of Law*, рад штампан у целини, **М33**;

- Симпозијум „Simposio italo-serbo-sloveno Filosofia del diritto e Deontica filosofica“ који је одржан новембра 2010. године, са научним рефератом *La filosofia del diritto naturale di Radomir D. Lukic*;

- Међународна интердисциплинарна конференција „International interdisciplinary conference – Bioethics – the Sign of a New Era: Bioethics, Media, Law and Medicine“, која је одржана на Охриду октобра 2011. године са научним рефератом (коаутор Нико Јосић) *Аксиолошки приступ правној норми/Axiological approach to the Legal Norm*, **М34**;

- Симпозијум „10. Лошињски дани биоетике – Интегративна биоетика и нова епоха“ који је одржан на Малом Лошињу маја 2011. године, са научним рефератом (коаутор Нико Јосић) *Кришћанска интеграција вриједности и право/Christian Integration of Values and Law*, **М34**;

- Биоетички округли сто „13. данима биоетике“ на Медицинском факултету у Риједи „12 биоетички округли стол Ријека – Биоетичка едукација: изазови и перспективе“, који је одржан маја 2011. године, са научним рефератом (коаутор

Нико Јосић) *О неопходности биоетичког образовања правника/On the necessity of bioethical education for lawyers*, МЗ4;

- Међународни научни скуп „Језик медицине – од генезе до културе и етике комуникације, мај 2012. година, Ријека, са научним рефератом *Језик правне науке и биоетика*, МЗ4;

- Симпозујум „Природа – друштво – политика“ поводом 300. годишњице рођења Жан Жака Русоа који је одржан у Загребу новембра 2012. године, са научним рефератом *О једнакости до закона*, МЗ4.

III ПРИКАЗ РАДОВА ОБЈАВЉЕНИХ НАКОН ИЗБОРА У ЗВАЊЕ ДОЦЕНТА

Радови које је кандидат објавио до избора у звање доцента анализирани су у извештајима приликом ранијих избора. У даљем тексту извештаја дат је краћи приказ и анализа радова (уџбеник, монографија, чланци) које је кандидат др Марко Трајковић објавио након избора у звање доцента.

Књиге:

1. Гордана Вукадиновић, Драган Митровић, Марко Трајковић, Увод у право, коауторски уџбеник за основне академске студије права на Правном факултету у Нишу, Досије, Београд, 2012, стр. 316.

Нови уџбеник „Увод у право“ аутора проф. др Гордане Вукадиновић, проф. др Драгана Митровића и доц. др Марка Трајковића, обухвата Увод, Први део: Држава и њена организација, Други део: Право и правни поредак, Трећи део: Однос државе и права, и Литературу. Др Марко Трајковић обрадио је целу девету главу „Правне вредности“.

У оквиру ове главе обрађене су следеће правне вредности: правда, правичност, слобода, људско достојанство, сигурност, једнакост, ред, мир, целисходност, делотворност и техничке правне вредности. У анализи вредности аутор полази од друштвених вредности које право најбоље штити, потом обрађује карактеристичне правне вредности и, на крају, чисто техничке правне вредности. Аутор инсистира на неопходности присуства вредности у праву као обавезујуће снаге права. Такође, ни морални карактер држави не припада сам по себи. Сасвим супротно, „патологија ума“ и, с тим нужно повезано одсуство вредности, изазивају подозривост према праву и доводе до побуне против њега. То показује да су вредности незаобилазни ослонац за све одговорне у друштву и држави, будући да је ваљан живот свих људи могућ само ако се вредности поштују. Чему прописи без вредности? Чак и такви прописи сакривају неку вредност, али она у друштву није прихваћена као таква.

Обрађивање вредности нуди нову перспективу уџбеника „Увод у право“ јер омогућава студентима права да право не сагледавају само као позитивно-правну категорију која ослонац има само у санкцији, односно државној сили. Допринос аутора у преношењу знања, што и јесте основни циљ сваког уџбеника, јесте указивање на дубље темеље права. На овај начин се студентима права омогућава да

право сагледају као вредност најпре кроз процес учења, а потом и да сами омогуће заштиту вредности исправном применом права. Речено се подудара са ауторовим настојањем да укаже на потребу везивања права за „људско срце“ и врлине. То је услов да људи и право „одговорно“ сведоче о вредностима, а особито о вредности као што је људско достојанство.

2. M. Trajkovic, *Value Path of Law*, West – östliche Denkwege, Academia Verlag, Sankt Augustin, 2012, pp. 146. Категорија M12

Ову монографију др Марка Трајковића чине Увод и два дела, и то први део *About Values* који садржи три главе и други део *The Notion and Elements of the Legal Norm* који садржи једнаест глава, уз закључак и библиографију.

У првом делу монографије *About Values*, аутор у главама *About the Notion of Values and their Hierarchy*, *About Reality* и *About the Relation between Reality and Value* обрађује појам вредности и њихову хијерархију, као и појам стварности и везу између вредности и стварности. Аутор креће од одређења аксиологије као теорије вредности која увек у себи садржи став према филозофским проблемима. Према њему, задатак теорије вредности јесте да открије *differentia specifica* вредности у односу на стварност. Основна питања у овом делу књиге јесу: шта је вредност, где је и какво место има овај феномен међу осталим феноменима у целини света, које су фундаменталне вредности, као и како оне треба да буду класификоване? Теоретичар вредности може да се запита: шта вредност уопште значи, шта је њена суштина, како је онтолошки одређена и какав је гносеолошки статус вредности уопште? Даље, теоретичар вредности може да постави питање о начину оправдања вредносних исказа, затим које ствари имају вредности, те шта треба ценити као вредност по себи?

Према прихваћеним схватањима која су приказана у књизи, учење о вредностима постало је засебна област филозофских истраживања у другој половини XIX века. Аутор у анализи учења о вредностима полази од Хермана Лоцеа (*Hermann Lotze*) који филозофију – насупрот науци, одређује као учење о вредностима и сматра, да су наука и научни метод недовољни и да не могу задовољити потребе целог људског духа. Даље, аутор прихвата и анализара мишљење Вилхема Винделбланда (*Wilhelm Windelband*) који је говорио о апсолутном, тј. „невременском“ важењу вредности. Приликом анализе феноменолошког правца разматрања проблема вредности, у књизи је доста пажње посвећено идејама Макса Шелера (*Max Scheler*), који такође прихвата апсолутност важења вредности које су дате, а не задате. Основна идеја водиља читаве књиге јесте да постоји један *Ordre du Coeur* и једна *Logique du Coeur*. Такође, аутор у овом делу књиге разматра идеје Николаја Хартмана (*Nicolai Hartmann*) и његово учење о хијерархији вредности. И даље, прихватајући и истичући Крочеово (*Benedetto Croce*) мишљење да је хришћанство било највећа револуција, као и да све остале нису ништа спрам ње, аутор поставља питање: „Can law squeeze out Christian values?“ Такође, следећи Рикертово (*Heinrich Rickert*) мишљење, аутор је обрадио појам стварности, коју можемо да одредимо као скелет њених општих одредаба и закона који налазе свој одраз у нашим појмовима и општим принципима. Носећа идеја треће главе јесте немогућност тражења стварности која је потпуно слободна од вредности. Једноставно, не постоји таква стварност која би нас оставила

равнодушним и за коју не бисмо бринули. Вредности пријањају уз стварност, упркос томе што се у стварности појављују самостално и чине царство за себе.

Други део главе у књизи започиње поставком да се унутар развоја правне науке, а спрам питања шта је право, појављују два јако супротстављена правца, која стоје на непомирљивим основама. Због тога је у глави *Relation between Law and Moral Values* обрађен однос права и моралних вредности, нарочито поставке за разарање вредносног смисла правне норме, као и могуће везе између права и моралних вредности. Аутор истиче да аксиологија права, коју он прихвата и заступа, покушава да из идеја које нам је усадио Творац развије једно апсолутно довршено равномерно важеће право за сва времена. Супротно томе, пред судом нормативисте и догматичара ништа не може наћи пажњу ако на себи не носи трагове државне воље изражене кроз правну норму. Изгледа да они знају шта је форма права, али не знају шта је право, будући да одбацују могућност да је Бог његов творац од почетка до краја. Произилази да је форма права јасна, док о садржини може да се расправља. Можда је управо то разлог зашто за аутора вредносни пут права представља неку врсту *Der Kampf un dei Rechtswissenschaft*, јер све што се дешава у праву, од стварања правних норми до њихове примене, праћено је, мотивисано и оправдано неким вредностима.

Ослањајући се на изложене поставке, аутор у следећој глави под називом *The Legal Norm* наставља своје размишљање о вредносном смислу правне норме. Према аутору, она је „the logical, binding formulation of values“. Правна норма представља посебну врсту друштвених норми. Садржину правне норме чини мисао или поставка о вредности, додуше правно обликована, која је усмерена на практично понашање, будући да се ради о упутству за људско делање. Дакле, у овој глави се обрађују појам и елементи правне норме, али са разине вредности, испитујући шта је основ правне норме као заповести. Ако се и сагласимо да је норма заповест, тада се може поставити питање основа правне норме, које је, изражено преко вредности, још важније. Ако нешто јесте заповед, нешто што се може наредити или присилом остварити, још је важније утврдити шта је основ те заповести. Због тога аутор правну норму једноставно одређује као смислену творевину условљену вредностима. Тако норма постаје вредносни принцип просуђивања стварности коју конституише. Одређењем вредносног појма правне норме, ми нисмо, према аутору, до краја одредили вредносни пут права. Сасвим инстинктивно захтевамо да правна норма буде испуњена вредностима, али је неопходно да одредимо и метод који користи вредносни пут права у долажењу до појам правне норме, и то аутор чини у трећој глави под називом *Axiological Legal Method*. Да би се то извело, неопходно је да се укаже на постојање аксиолошког метода у посматрању права. Путем аксиолошког метода могуће је открити да су вредности више од људске самовоље и да позитивно законодавство мора да почива на вредностима. Само тада се правници уздижу од „слуга“ закона до њихових „господара“ који одбацују формално важеће право у корист онога које вредносно утемељено.

У четворој глави *Reality and Values in the Legal Norm* аутор жели да у правној норми споји стварност и вредност. Ту се поставља питање односа стварности и вредности у правној норми. Уколико право допусти да вредности унутар њега изврше утицај најпре на друштвену стварност, па потом и на правну, то ће

указивати на отвореност права према вредностима. Наравно, да је немогуће градити правни систем не позивајући се на стварност, али је немогућ опстанак правног система без вредности. Ово зато што је право дело духа који мора да буде оријентисан ка поштовању и остваривању вредности. На тај начин се остварује тежња права за исправним.

У петој глави под називом *Value as the Binding Force of the Legal Norm*, испитује се основ обавезујуће снаге правне норме, како би се показало да вредности, које могу да буду у сукобу са позитивним правом и које у том сукобу треба да однесу победу, могу да нас нагнају да их остваримо. Ако бисмо сматрали да једино санкција даје обавезујућу снагу правној норми, онда би вредности биле некорисне за право. Исправније је, сматра аутор, основ права видети у вредностима, а не у санкцији. Норма не може да црпи своју обавезујућу снагу из санкције или из друге, више норме. Ако би се десило супротно – да норма црпи своју обавезујућу снагу из друге норме, онда би обавезујућа снага правне норме била сведена на чисту форму, што није могуће, јер се обавезујућа снага не може налазити у форми већ у садржини, ако се жели дуготрајност такве норме. Право као норма не може да буде обавезујућа другачије него нашим прихватањем вредности коју она остварује.

Шеста глава *Behavior, Values and Legal Norm and Legal Valuation* обрађује однос понашања, правне норме и правног вредновања. Аутор полази од тога да проучавање понашања људи није повластица психологије. То није нарочито изненађујуће будући да вредносни свет не припада само психологији, већ у исто време сваком другом облику људског понашања којим се баве све друге односне дисциплине. И свака радња и творевина разумног човека нужно садржи или претпоставља судове о оцењивању постојећих друштвених односа, чињеница и предмета са становишта вредносних принципа. Тако се у домену права, такође може посматрати понашање људи према правним нормама, јер је у правној науци неспорно да нема правних радњи разумних особа без аката вредновања. А вредновање у праву је ступњевит и формализован процес, који истовремено нуди изградњу и стварање нових аксиолошких садржаја, где вредности виших државних органа представљају принудну основу, али уједно и врло апстрактан оквир за слободно вредновање нижих субјеката у праву. У том процесу судије и други творци конкретних правних норми, сматра аутор, јесу управо они чиниоци путем којих се у правном поретку виши и апстрактни нормативно-вредносни садржаји заиста интегришу с појединачним правним односима. Због тога је јасније и оправданије то што се у правној мисли толико снажно истиче средишња улога судије за функционисању правног поретка.

Аксиолошким одређењем правног односа аутор се бави у седмој глави под називом *Axiological Definition of Legal Relation*. Норма је као вредност, посматрано са аспекта целине права, мерило апстрактне одређености друштвених односа. Дакле, вредносни концепт норме указује да је она мерило апстрактних правних односа између људи, а поводом стварности. У правној норми дата је вредносна оријентација и вредносно одређење правних односа који настају као одговор на потребу регулисања односа између људи. У правном односу се истовремено путем правне норме успоставља и захтев за заштитом вредности.

Ослањајући се наведену постаку, аутор захтева аксиолошко образовање правника у осмој глави *Necessity of Axiological Education of Lawyers*. За њега конфузија у примени правних прописа настаје као производ непотпуног образовања правника, а потом се као директан проблем приликом рада правника у законодавним телима (када су у улози законописца) или приликом примењивања правних прописа. Пажњу јавности увек заокупља лош резултат рада таквих правника, а за предходно питање, које правници воле да истакну, а које је садржано већ у самом образовању правника, јавност није заинтересована. Зато се решење налази у аксиолошком образовању правника. Такво образовање мора да понуди промишљање основних вредности, те њихово уклапање и потом реализацију у правничком деловању. Основни покретач оваквог образовања мора да постане човек као вредност.

Како правну норму адекватно можемо да сагледамо тек у систему правних норми, тако и аутор сагледава вредносни аспект читавог правног система у деветој глави под називом *Moral and Value Foundation of Legal System*, где поставља питање: „Да ли и у ком степену добро функционисање правног система зависи од моралних вредности које усвајају грађани?“ Одговор доводи аутора до закључка да правни системи добро функционишу само ако се ослањају на моралне вредности које заједница прихвати. Моралне вредности су посебно неопходне, како би оснажиле дејство правног система у целини, чинећи могућом ефективну примену његових норми, те на тај начин обезбеђујући не само примену моралних вредности кроз систем правних норми, већ и остварајући основну вредност правног позитивизма – правну сигурност. Пошто је сваки закон повезан са моралним вредностима, јер захтева не само правно већ и морално оправдање, исто важи и за целину тих законских норми – за правни систем. Само тако постављен правни систем може да обезбеди правичан и стабилан друштвени систем. Установљење вредносно адекватног правног система је морални императив по себи који је усмерен ка крајњем циљу сваког правног система, а то је да обезбеди праведно и просперитетно друштво. Сваки правни систем мора да узме у обзир морално-вредносна убеђења грађана, како би био прихваћен, иначе не би био довољно делотворан. Супротно правни систем који се удаљава од моралних вредности својих грађана, доводи до сталних сукоба и на крају бива одбачен као неделотворан.

Све речено, упућује на интегративни приступ вредностима и праву, о чему аутор пише у десетој глави *Integrative Approach to Values and Law*. Након свега што је изложено, а не оспоравајући значај стварности или позитивног права, аутор сматра да је упутно указати на могућност интегралистичког посматрања права, са нагласком на интеграцију права и моралних вредности. Ово је још један искорак у вредносном путу права, јер се ради о могућности интегралистичког задржавања разлика између вредности и права, а све до граница њихових изразитих особености (спецификаума).

Да ли је логика права супротна хришћанским вредностима, пита аутор у једанестој глави *Is the Logic of Law in Contrast to Christian Values? Euthanasia from the Perspective of the Christianity and Jurisprudence*, након чега из чисто теоријских оквира посматрања проблема вредности прелази на конкретан однос вредновања, моралног вредновања – али сада са аспекта хришћанства, конкретно са аспекта

католичке цркве и њеног социјалног учења, нарочито када се ради о проблему еутанације.

У закључку своје књиге, аутор запажа да позитивно-правни приступ праву и правној норми не може да задовољи потребе људског духа за правном нормом ако она није испуњена вредносним садржајем. Да ли форма, на којој толико истрајава позитивизам, може да исрпи правну норму у целости. Постоји и људска душа. Због њених потреба, које су очигледне, он уводи вредносну садржину у појам правне норме, чиме започиње свој вредносно заснован пут права. Он апсолутно утемељење правне норме налази у апсолутним вредностима које нису задате, већ дате од Творца, а којима се стварност нужно покорава. Творац тада постаје апсолутна легислативна истанца које ствара вредности које не могу бити уништене. На тај начин, чак и човек који не ствара вредности учествује у њима и уграђује их у правну норму. Тиме се, посредством *Logique de Couer*, ствара не само један *Ordre du Coeur*, већ и ваљан правни систем, читава једна вредносна сфера правне норме. Зато вредности и јесу темељац сваког односа, па и правног односа, који никад није изолован од света. То је можда тренутно јединствен пример у нашој науци, али у Еворопи није. Подсетимо се само на учинке савремених новосколастичких природноправних учења (Мишела Вилеја /*Michel Villey*/, Џона Финиса /*John M. Finnis*/, Алфонса Боастела /*Alphonse Barthélemy Martin Boistele*/, Виктора Катрајна /*Victor Cathrein*/, Жоржа Ренара /*Georges Renard*/ или Жака Леклерка /*Jacques Leclercq*/), која су сва надахнута том или неком сличном идејом.

Монографија *Value Path of Law* представља редак а вредан допринос правној науци, теорији и филозофији права. Писана је на енглеском језику, а објављена у Немачкој. Испунила је услове да постане доступна свим радозналим духовима, нарочито стручној правној јавности у свету. Монографију нарочито одликује систематичност приликом излагања тако широке и тешке материје, какав је случај са онтолошко-аксиолошким саставом права и правне норме. Књига представља добар основ за даља вредносна проучавања права, нарочито када се има у виду ауторов одговор против уврежености и једностраности правног позитивизма у праву и овом времену. Сасвим у складу са феноменолошким посматрањем права, аутор је својом књигом одредио тачку од које почиње његов вредносни пут права, коју ће следити остали поклоници чвршћих темеља права од воље државне власти.

-Чланци:

1. Драган Митровић, Марко Трајковић, *Може ли виртуелни лик да буде субјект права?*, „Анали Правног факултета у Београду“, бр. 2/2011, Београд, стр. 28-42. Категорија М24.

Постојање правне стварности подразумева постојање правних субјеката, као творевине те стварности. У раду се тврди да право уопште не може да постоји без својих субјеката, јер су они *condicio sine qua non* права. Прво су физичка лица постала субјекти права – иако не сва одједном, а тек затим и њихове творевине – правна (морална) лица. У оба случаја, наводи се у раду, ради се о традиционалним виртуелним правним творевинама. Али, будући да информатичко-технолошки развој није могао да мимоиђе савремено право, све чешће и све више размишља се

о трећој врсти субјеката права – виртуелним ликовима као новим правним субјектима (правним аватарима). То се данас, наводи се у раду, не чини из радозналости, већ из веома практичних разлога – због унапређивања пословног саобраћаја који се убрзано пресељава у област рачунарске виртуелне стварности. Таква промена налаже преиспитивање традиционалних схватања и теорија о томе шта је субјект права. Она захтева и да се одреди могућа правна природа виртуелних ликова, независно од тога да ли се ради о виртуелним физичким или правним лицима у том рачунарском свету. Изгледа да је за објашњење њихове суштине, закључује се у раду, у овом тренутку прихватљивија теорија фикције него теорија реалности, која ће можда једном превагнути како се својевремено у XVII веку догодило са субјективитетом правног лица.

2. Марко Трајковић, *Вредносни приступ савременој правној држави, „Правни живот“, Часопис правну теорију и праксу, број 14/2009, Београд, 2009, стр. 347-358. Категорија M51.*

Аксиолошки приступ савременој правној држави захтева промишљање значаја врлина и вредности које штити савремена правна држава, као и вредност правне државе нашег доба. У исто време, такав приступ захтева заштиту и унапређење добробити људи. То је једна од свих могућих страна аксиолошки схваћене савремене правне државе. Дакле, само активности прожете вредносним елементима доприносе нашој добробити у друштву и држави. Али, неопходно је напоменути, истиче аутор, да је потпуно остварење добробити човека могуће само уз његово свесрдно учешће у њиховом остваривању. Наша је дужност да штитимо и унапређујемо добробит свих људи, далеко од обавезе да обезбедимо њихов напредак. Ту разлику треба направити зато што добробит људи ипак зависи од њих, и само од њих. Када ослабе убеђења, преостају само изворне вредности. На том темељу аутор жели да постави и аксиолошки изгради амисао савремене правне државе. Вредност у савременој правној држави, у крајњем, изражава човеков однос према остварењу човечности која је у складу са нормама. Утемељеност вредности савремене правне државе састоји се у идеалном остварењу човечности као недостижном идеалу.

3. Марко Трајковић, *Еутаназија – морална дилема савремене правне државе, „Правни живот“, Часопис за правну теорију и праксу, број 12/2011, Београд, 2011, стр. 735-747. Категорија M51.*

Човек је данас у стању да постане нови облик моћи, будући да је сишао у дубоко „гrotло“ моћи. Због тога аутор поставља следеће питање: „Шта да се ради?“ Пре свега, требало би критички, коришћење, ума и религије, осветлити терор који се правно и морално приказује као нормалан и легалан. Зати се критички осветљавају исхитрени закључци о томе шта је човек и где су његови домети. Аутор сматра да човеков ум прво мора да буде опоменут. Као што у „религији постоје патологије“, тако постоји и „патологија ума“. Њих човечанство обично није свесно. Човек у ситуацији која захтева да он премине, мора барем да „ослушкује“

свој ум и религију. Другог пута нема, осим тог „ослушкивања“ и „чишћења ума и религије“, сматра аутор.

До неопходности чишћења религије и ума првенствено долази због патологија које су присутне у исто време у религији и уму. Оне су, као такве, опасне и морају да буду превазиђене „божанском светлошћу ума“. Тај ум мораће да буде спреман да научи да „чује велике религиозне традиције човечанства“. У ситуацијама када човек захтева да умре, а тај захтев је упућен лекару, аутор подвлачи, још више је потребно јединство ума и религије, него приликом разматрања односа природног и позитивног права. У таквим ситуацијама велике истине, које нису применљиве у нашој стварности, немају места у оваквим расправама. Оне не доносе решања, „не рађају мале истине“ које у интегралистичком „маниру“ стварају холистичко јединство. Да бисмо одбацили „културу смрти“, да бисмо вредновали живот и поштовали људско достојанство, морамо се супротставити лажном „менталитету еутаназије“. Она представља манифестацију неморалности правног система савремене правне државе, која у одређеним ситуацијама дозвољава себи да одлучује чак о томе да ли постоји живот који није вредан труда.

4. Драган Митровић, Марко Трајковић, Коста Митровић, *Моралност права, пословна етика и биоетика*, „Правни живот“, Часопис за правну теорију и праксу, број 10/2012, Београд, 2102, стр. 211-226. Категорија M51.

Лон. Ј. Фулер припада најужем кругу великана чије је учење, можда чак и више него за његовог живота, заокупља мисао у свету. Захваљујући Фулеровим плодноним идејама, наводи се у раду, у право је поново враћена из њега неоправдано прогнана морална идеја, помоћу које можемо да разликујемо било који правни поредак од доброг правног поретка: „добар поредак“ чини право које одговара захтевима правде и морала или барем идејама људи о томе шта би они требало да буду. Без уважавања минимума захтева унутрашње моралности права, подвалачи се у раду, ниједно право не може да се успостави у облику исправног поретка. Иако је право предуслов доброг права, сама правна правила нису довољна. Потребна је моралност која право чини могућим. Интересантно је, када се говори о Фулеровом учинку, констатује се у раду, да писци мање указују на његово искрено опредељење због кога је право доводио у најтешњу везу са тржиштем и бизнисом. Он је сматрао да је право морално само када је у спрези са тржишним поретком. Одговарајући на питање које је друштво најбоље, Фулер истиче да је то друштво економских предузетника у најширем смислу. На тај начин, он је и владавину права довео у везу са тржишним поретком. Ехо Фулеровог учења лако може да се препозна у многим младим етички надахнутим дисциплинама.

Закључак рада је следећи: Фулеров мисаони ток и утицај био је толико значајан да је, готово у исто време, убрзао модерно формирање једне дисциплине која се бави практичним питањима свакодневног живота – пословне етике са њеним подврстама, али и настанак једне сасвим нове филозофско или религијско надахнуте научне дисциплине која се бави изворним и најдубљим проблемима живота и његовог смисла у свим његовим изведеним и примењеним облицима. Реч је о биоетици и из ње изведеној дисциплини – биојуристици. Обе дисциплине

нужно развијају снажне ослонце и везе са правом, будући да у савременим друштвима само морал није довољан.

5. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Људско достојанство ка основа човекове природе*, „Зборник радова Правног факултета у Новом Саду“, број 2/2010, Нови Сад, 2010, стр. 29-43. Категорија M51.

У различитим облицима хуманистичке мисли постојала је и још увек постоји сагласност око људског достојанства као основе човекове природе. Такође, постоји општа начелна сагласност око остварења људског достојанства. Достојанство човека мерило је деловања према другој особи. Људско достојанство као основа човекове природе указује на то да је основа човекове природе морална и да је није могуће другачије посматрати. Људском достојанству може се прићи са теоријскоправне разине, али и са практичне. Оно губи смисао ако као вредности и логички суд није оствариво у нашој стварности. На тај начин, у раду се истиче свест о вредности људског достојанства, која треба да продре у све свести људи, па чак и у њихову правну свест. У исто време, сведоци смо „слома“ етике хуманости, односно остварења „симпатије за ђавола“, коју је најпре изразио Креонт својим радикалним позитивизмом. То не треба објашњавати. Довољно је укључити ТВ. У закључку рада истиче се нужност „практичне“ провере или „обавезне“ заштите вредности људског достојанства у стварности, у којој се оно најчешће налази на „удару“.

6. Марко Трајковић, *Морал у беспућу политике*, „Зборник радова Правног факултета у Новом Саду“, број 2/2010, Нови Сад, 2010, стр. 181-196. Категорија M51.

Аутор наглашава потребу да се још једном осветли однос морала и политике, нарочито сагледавањем положаја савести у политичком деловању. Затим се испитује колико појединцу важан „ослонац“ представља „рањена“ савест у политичкој „распродаји“ будућности. Испитујући „количину“ злих плодова несавесности, може се доћи до могуће разлике између морала, хуманости и политичке етике. Та разлика нужно мора да доведе до захтева за успостављањем политике достојне човека.

Данас је приметно реалитивизовање свих вредности и „растакана“ свега што чини живот вредним и неопоновљивим искуством. Веома често политика служи остварењу таквих не-природних намера. То не значи да треба, како закључује Торо у свом „Валдену“, да треба да напустимо ово друштво, већ да себи и другима треба да наметнемо обавезу чувања вредности. Уосталом, каква то може да буде политика када јој је ослонац „рањена“ савест? Она може да води само до нових друштвених потреса, који свима остављају исувише незалечених и незаборављених рана. Ако је политика нешто што је уграђено у човеку, ако је она збиља нераскидиво везана за њега, тада су сви грађани дужни не само да „одржавају“ ту „везу“, већ и да је оплемењују и осветљавају зрацима етике која ће можда пробити „копрену“ која стално борави на очима политике и њених

протагониста. Дакле, неопходно је „изградити“ морално упориште политике. Скупље је када политика морално уназађује грађане, те њене објекте.

7. Марко Трајковић, *О свету права који почива на моралним вредностима*, „Зборник радова правног факултета у Новом Саду“, број 2/2011, Нови Сад, 2011, стр. 221-235. Категорија M51.

Потреба за светом права који почива на моралним вредностима, заснива се на једноставној истини, а то је исконска људска потреба за правдом. Како год била „засићена“ правом, наша стварност „потребује“ етику, те највише од свих вредности правду, која ће уз „помоћ“ права, омогућити ваљано остварење људског достојанства. Дакле, неопходност приближавања света права и морала постаје захтев данашњице. Човек се више не може ослањати на право, нити може све принципе „живљења“ у нашој стварности заснивати само на правним принципима. Наша стварност, изискује окретање моралу, подвлачи аутор, нарочито у „тешким случајевима“. Свет права мора да буде заснован на моралним вредностима, а не само на санкцији државе. Ту се као посебан елеменат правне норме, мора уочити њена вредност, која заправо и треба да смисаоно држи и одржи правну норму. У противном, правни систем који не почива на вредностима, сасвим сигурно ће се урушити сам од себе, без обзира на то колико је држава централизована. Најпре мора да постоји вредност као елемент правне норме, а потом вредносно прихватање правне норме. Једино је на тај начин могућ опстанак права. Потреба за светом права који почива на моралним вредностима одбија могућност да је логика права супротна вредностима или логици вредности.

8. Марко Трајковић, *Право у свету вредности*, „Зборник радова Правног факултета у Новом Саду“, број 1/2012, Нови Сад, 2012, стр. 383-397. Категорија M51.

Аутор у овом раду поставља низ питања: „Да ли право може да „истисне“ вредности, будући да нихилистички однос према вредностима води ка одбацивању основне улоге права, која се састоји у остваривању и заштити вредности?“ „Да ли правна норма, као састојак права преточен у заповест, заиста има за циљ да успостави понашање које остварује вредности које садржи?“ Аутор закључује да устав, закон и други акти, као облици „утеловљења“ правне норме, свој основ имају у одговарајућим друштвеним и правним вредностима. Насупрот праву, налази се човек способан да размишља и запита се да ли он живи саобразно са правним нормама само из страха од казне? Власт, подвлачи аутор, не може да изгради правни систем који би у целости почивао на страху од санкција. Такав би се правни систем „урушио“ сам од себе. Разлог за пропадање система државе и права није недовољно централизована власт, већ недостатак вредности у њиховим истрошеним темељима. Од одговора на та питања зависи одговор на питање, које је поставио Тома Аквински: да ли је право створено само за зле и опаке?

9. **Марко Трајковић, Теоријскоправни приступ одређењу права, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, Ниш, 2009, стр. 110-126. Категорија M52.**

Аутор у овом раду жели да одреди онтолошки састав права. Он сматра да је неопходно истражити његову нормативну, вредносну и социолошку димензију. На неопходност изучавања нормативне димензије права указује нам одређење права као система норми које регулишу људско понашање. Аутор запажа да право представља појам стварности која је повезана са вредношћу, односно да је оно стварност чији је смисао да служи некој вредности. Посматрано са социолошког аспекта, на право се гледа као на систем норми примењених у друштву. Дакле, право истовремено одређује и његова друштвена функција, чиме се обим одређивања права проширује. Право више не припада посебном свету норми, већ једној холистичкој целини. Аутор исправно закључује да однос нормативног, вредносног и социолошког елемента права, указује на неопходност интегралистичког изучавања права.

10. **Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, Да ли је допуштена аналогија у кривичном праву?, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“ Ниш, 2011, стр. 1-22. Категорија M52.**

У првом делу рада износи се опште учење о аналогији. Најпре се аналогија посматра као врста закључивања. Запажа се како је аналогијски закључак на предходној индукцији заснована дедукција. Затим се о аналогији, као средству за тумачење права у ширем смислу, излажу ставови опште теорије права о законској и правној аналогији. У вези с расправом о месту аналогије у праву и теорији права, у раду се подсећа на схватање пандектиста: да је аналогија поступак који се налази у средини између тумачења права у строгом смислу речи и самог стварања права. Први део рада се завршава излагањем противречних гледишта о постојању правних празнина, у којима преовлађује став да се од свог настанка, аналогија у праву везује за правне празнине и служи као средство за њихово попуњавање. Допуштеност аналогије у материјалном кривичном праву предмет је свеобухватне расправе у другом делу рада. Из детаљне анализе њиховог међусобног односа, изводи се закључак да начело легалитета одређује границе допуштености и примене аналогије у кривичном праву. На основу тога се закључује како је у савременом кривичном праву аналогија увек забрањена. Посебна пажња посвећена је аналогији *intra legem*, која се одређује као посебан облик аналогије. Она се сматра допуштеним методом тумачења закона, будући да се на основу сличности решава конкретан случај у оквиру закона, и то када сам закон упућује на аргумент сличности.

11. **Марко Трајковић, Вредносна метаморфоза права, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, Ниш, 2012, стр.207-216. Категорија M52.**

Вредносна „метаморфоза“ права представља прелаз из чистог правног позитивизма, израженог у пукој форми права, у аксиолошко посматрање права као

науке и као друштвеног феномена који се свакодневно дешава. Аутор сматра да вредносна „метаморфоза“ права укључује и аксиолошко препознавање стварности и њених вредности које се сједињено налазе у правној норми. Вредносна „метаморфоза“ права (која „пролази“ кроз векове правног позитивизма) захтева нешто ново, будући да се правном формализму не може наћи поуздан темељац права. Ипак и нужно, апсолутно утемељење права аутор налази у вредностима и вредносној „метаморфози“ права. Вредносна „метаморфоза“ права не одбацује оно што јесте, али трага даље и иде за оним шта треба тек да буде, и тиме жели да превазиђе јаз између *Seine* и *Sollen*. Аутор затим објашњава три главна тренутка у вредносној „метаморфози“ права: приликом стварања права, примене права и приликом критике постојећег права.

12. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Човек као исходиште опште теорије права и кривичноправне теорије*, у „Заштита људских и мањинских права у европском правном простору“, Тематски Зборник радова, књига 1, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2011, стр. 71-82. Категорија М44.

Заштита вредности човека образовањем правника, што је један од више важних начина да се достигне постављени циљ, представља основни предмет истраживања у овом раду. Конкретно, у раду се наводи како изградњу и заштиту вредности човека можемо понајпре очекивати на пољу опште теорије права, филозофије права, етике и кривичноправне теорије. образовање ваља да нас упути на прихваћену чињеницу како није битно само примати знање, већ и живети у складу с њим. Чему речи ако изостану дела. Просуђивање човека зависи од образовања, које мора бити тако усмерено да води ка његовом оплемењивању као људског бића. Журба у стицању знања и несазревање, тако присутни у данашњем образовању правника, онемогућавају да се одговори на „болне“ тачке наше стварности. На те тачке, подвалачи се у раду, најчешће указују општа теорија права, филозофија права, правна етика и кривичноправна теорија. Није чудно што већ то представља довољан разлог за обнављање идеје о неопходности поновног укључивања идеје човека као вредности у образовање правника. Идеја о човеку као вредности, закључак је у раду, може да помогне у обнови свести правника, која је „рањена“ чистим позитивизмом. Приликом образовања правника треба одбацити „папирнати свет“ правне науке. Боље је „приграбити“ стварност.

13. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Биоетичко лице права*, „Зборник радова Правног факултета у Нишу“, Тематски број, „Заштита људских и мањинских права у европском правном простору“, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2012, стр. 41-52. Категорија М52.

Биоетичко лице права представља једну Јанусову страну права. Она се супротставља „наличју“ права, другој Јанусовој страни. Њу препозајемо као чист правни позитивизам сведен на пуку форму права. Биоетичко лице права, као главни предмет истраживања овог рада, представља вредност права у светлу биоетичких проблема који су својом суштином нераскидиво везани за вредност живота. У раду се истиче како биоетичко лице права стоји испред „наличја“ права, његове форме,

која је тек један уочљив појавни облик постојања права. Данас се право неоправдано одваја од биоетике, чинећи да се нормативна решења која јој оно нуди схвате само као израз тог превовлађујућег правног позитивизма. На тај начин, не наноси се штета само праву, већ свим другим наукама које на вишеперспективан начин учествују у решавању биоетичких проблема. Као да правни позитивизам жели да изолује право и га прикаже као пуку правну технику нормирања биоетичких проблема, што је неприхватљиво.

14. Марко Трајковић, *Из баштине српске правне теорије теоријскоправно-холистичке мисли*, „Пешчаник“, Часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке, Ниш, 2009, стр. 220-233. Категорија М52.

У раду је приказан развој српске правно-холистичке мисли, која се развија почев од Глигорија Гершића, преко Ђорђа Тасића, Радомира Лукића и Стевана Врачара, све до Драгана Митровића. Основе холистичке идеје о „великој слици“, савремени аутори свих наука, па тако и правних наука, прихватају једногласно. Та идеја о троједном сасвим је је видљива у српској правној баштини, истиче аутор, и та нит се са лакоћом може пратити. У духу холистичке мисли Радомира Д. Лукића, наш реални свет заснива се на „Троједном и појављује се као дух, материја и енергија. Обновљени холизам у домаћој савременој науци даје посебан подстицај истраживању холизма у праву. Најновији случај представља истраживање везе теорије права и теорије хаоса.

15. Марко Трајковић, *Из баштине српске правне теорије природноправно схватање Радомира Д. Лукића*, „Пешчаник“, Часопис за историографију, архивистику и хуманистичке науке, Ниш, 2010, стр. 153-166. Категорија М52.

Разумевање објективног права и његове обавезујуће снаге у учењу Радомира Д. Лукића, сматра аутор, представља важну етапу у развоју наше правне науке, која нас не може оставити равнодушним својим резултатима, нарочито када они служе за проверу и верификацију наших укупних домета у датом тренутку. И то је један од разлога зашто Радомир Лукић представља не само име, већ „институтцију“ теоријскоправне мисли код Срба.

У раду је приказано природноправно схватање Радомира Лукића, који настоји да одреди појам природног права као објективног права. То право има задатак да обезбеди опстанак највећег могућег броја људи у њиховом што попутнијем достојанству. На исти начин Лукић жели да одреди и објасни обавезујућу снагу правне норме.

Аутор у раду закључује како Лукић настоји да укаже на потребу да обавезујућу снагу правне норме не може да „носи“ само санкцију без вредност. На овај начин, Лукић усваја категорички императив, и заснива читав правни систем на вредностима. Али, ипак, не само на вредностима, будући да је Лукићево правно учење синтетичко. Лукић није оспоравао ниједан састојак права, само је истицао да је у том галиматијасу правна норма *primus inter pares*. И ништа више од тога.

16. Војислав Ђурђић, Марко Трајковић, *Кривичноправна етика Томе Живановића*, „Правна ријеч“, Часопис за правну теорију и праксу, Бања Лука, број 29, 2011. 559-574. Категорија M25.

У раду је осветљена кривичноправна етика Томе Живановића, и то са аспекта теорије права и кривично-правне теорије. Тома Живановић, који је правном свету најпознатији као велики посленик кривичног права, својим трипартитним, персоналистичким етичким системом, заслужан је за развој филозофије права и етике у нашој и светској правној науци. Чак можда више у светској него у домаћој. У етици је извршио поделу на нормалну и аналогну етику. У етику је унео тада нову трипартитну или персоналистичку систематику и нов трипартитни, персоналистички метод изучавања проблема етике. Такође, у раду је разматрано и његово одређење неморалног дела или неморала, односно моралног неправда или деликта и моралног дела, моралног кривца, агента или субјекта неморала и моралног агента и моралну санкцију за неморално дело.

17. Марко Трајковић, *Одреднице: Извори праа*, стр. 149-150, *Правни однос*, стр. 434-436, *Правни посао*, стр. 436-438, *Правни систем*, стр. 439-440, *Правни субјекат*, стр. 441-442, *Тумачење права*, стр. 615-617, у *Српско-албански правни лексикон*, Координационо тело Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, Београд, 2010. Категорија M46.

У *Српско-албанском правном лексикону* аутор је теоријски ваљано обрадио 6 одредница из Теоријско-правне области, у складу са правилима о изради лексикографских јединица.

18. Marko Trajkovic, *Integral Definition of Law, in Bioethik – Medizin – Politik, Bioethics – Medicine – Politics, Proceeding of the 6th Southeast European Bioethics Forum, Belgrade 2010, Academia Verlag, Sankt Augustin, Band 19, 2012, 65-72. Категорија M30.*

Аутор у раду користи интеграцију као идеју и метод, све како би указао на потребу, како он то назива, „The Integration of the *Best* у праву. Своју идеју о интергацији права и морала он у раду везује за идеје Густава Радбруха, запажајући да се право стално налази у лабилној равнотежи, те да део права врло често остаје изван државне регулативе. То што се жели постићи интеграцијом најбољег, могло би се назвати „опште добро“, „етичко добро“, врховна етичка вредност“. Према аутору, таква интеграција је важна зато што тезе о идентитету између права и етике нису могле дуго да се одрже будући да не одговарају стварности. Чест је случај да уопште не постоје одговарајуће моралне норме, а када и постоје, оне могу бити доста нејасне, спорне или нејединствене. Уз то, како је указивао Артур Кауфман, оне могу бити само догме ауторитарних система. Дакле, потребно је интеграцијом најбољег право довести у вези с најбољим тековинама развоја људске цивилизације. Само у том случају може се надати бољем, савршенијем и дуготрајнијем праву (и држави).

19. Dragan M. Mitrović, Marko S. Trajković, *The Realistic Concept of Law*, *Synthesis Philosophica*, 53, 1/2012, Zagreb, 157-178. Категорија M24.

Право представља изузетно сложену појаву, констатује се на почетку рада. Зато се у раду истиче како га је веома тешко одредити, јер су потпуна спознаја и коначно дефинисање права изван људских могућности. Такође, право се никада не подудара са својим појмом, нити се појам права подудара са својом дефиницијом. Та чињеница показује да су стварне људске могућности за спознавање, одређивање и дефинисање права веома ограничене, а границе непоуздане. Појам права је релативан, наводи се у раду, због чега су релативне и све дефиниције права. Појам и дефиниција права су релативни и због тога су нужно субјективни. Због тога они никада нису истинити, подвлачи се у раду. Али, и кад нису истинити, они су увек корисни. Због тих битних спознајних недостатака и ограничења, право се одређује и дефинише реалистички – на конвенционалан и оперативан начин – кад год је то могуће. Додатна тешкоћа представља чињеница да конвенционалних појмова и дефиниција права има готово бесконачно. Срећом, у праву се користи само неколико њих које се сматрају оперативним. И све то због могуће користи. Али право треба да буде корисно, тада се његов реалистички појам може одредити утврђивањем његових заједничких својстава. На основу расположивости наведених заједничких својстава, појам права може да се оперативно одреди у проширеном и суженом смислу. Такође, подвлачи се у раду, могу се разликовати три главна слоја у појму права: потпуно (савршено), непотпуно (несавршено) и недовршено (привидно или голо) право. Очигледно, реалистички одређен појам права није једнообразан ни монолитан, већ сложен, изнијансиран и у целости саткан од слојева различитих ступњева правности. Њима се фино подешава уређивање односа различитог значаја и ступња конфликтности и, што је такође важно, на одговарајући начин се правно регулишу и она друштвена подручја која би искључиво била регулисана државним или друштвеним нормама. Да није тако, закључак је рада, и Десет божијих заповести би било довољно за уређивање свих људских односа. Али, право није настало из доколице, већ из преке људске потребе за очување друштва од самоуништења. Насупрот реалистичком појму права постоји и његов идеалистички, идеализирани и идеални појам. Али, идеалистички појам права није оперативан, идеализирани појам права није тачан, део је идеални појам права људски недостижан.

IV НАСТАВНО-ПЕДАГОШКИ РАД И ДОПРИНОС ШИРОЈ АКАДЕМСКОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

4.1. Подаци о наставно-педагошком раду на Основним студијама права на Правном факултету у Нишу и Правном факултету у Новом Саду

У току своје професионалне каријере кандидат Марко Трајковић изводио је вежбе и држао консултације из предмета Филозофија права, Увод у право, а одлуком Научно-наставног већа изводио је вежбе и консултације на наставном предмету Политички систем на Правном факултету у Нишу у школској 2003/2004. години.

У зимском семестру 2007/2008. године изводио је вежбе из наставног предмета Правна етика на Општем смеру на Правном факултету у Новом Саду.

У току школске 2006/2007. године одржао је предавање на Студијама рода (*Gender studies*), на Правном факултету у Нишу.

Одржао је предавање као гост предавач на тему „Етички аспект казне“ на наставном предмету Пенологија, на Правном факултету у Нишу, у школској 2007/2008. години.

Самостално води курс из Еристике као вештине вођења расправе у домену примене права од 2007. године у оквиру рада Правне клинике на Правном факултету у Нишу.

У зимском семестру школске 2008/2009. године изводио је вежбе из наставног предмета Правна етика на Општем смеру на Правном факултету у Новом Саду.

У летњем семестру школске 2009/2010. и летњем семестру 2010/2011. године држао је предавања и испите из наставног предмета Теорија државе и права на Општем смеру и Смеру унутрашњих послова на Правном факултету у Новом Саду.

На Правном факултету у Нишу од 2008/2009. школске године држи наставу и изводи испите из наставних предмета Увод у право и Филозофија права, на Основним академским студијама права.

4.2. Остварени резултати у развоју наставно научног подмлатка: подаци о наставно-педагошком раду на Мастер академским студијама права и Докторским студијама права на Правном факултету у Нишу, чланства у комисијама

На Правном факултету у Нишу од школске 2011/2012. године држи наставу и изводи испите на Мастер академским студијама права на Правном факултету у Нишу из наставних предмета Правна етика, Тумачење права и Биоетика.

На Правном факултету у Нишу на Докторским академским студијама права држи наставу из наставних предмета Теорија државе и права, Филозофија права, Холистичка теорија права и теорија хаоса, Теорија права и политике у Србији.

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета у Нишу, бр. 01-365/13-2010. од 23.12.2010. године одређен је за члана у Комисији за оцену испуњености услова кандидата мр Митић Андреја и научне заснованости теме под називом „Руски конзервативизам: правно-политички аспект“ за израду докторске дисертације.

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета у Новом Саду, бр. 0101 – 3/6 од 26.05.2011. године одређен је за члана Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације „Савремена правна држава – правнотеоријски аспекти“ кандидата мр Драгутина Аврамовића.

Одлуком Комисије за докторске и мастер студије права на Правном факултету у Нишу, бр. 02-181/2 од 07.03.2013. године одређен је за ментора при изради мастер (завршног) рада под називом „Етичка страна преображаја правне државе и владавине права“ кандидата Косте Митровића.

Одлуком Комисије за докторске и мастер студије права на Правном факултету у Нишу, бр. 02-181/2 од 07.13.2013. године одређен је за ментора при изради мастер (завршног) рада под називом „Људско достојанство као етичка вредност“ кандидата Дејана Димитријевића.

Одлуком Комисије за докторске и мастер студије права на Правном факултету у Нишу, бр.01-999/1 од 13.05.2013. године одређен је за председника Комисије за одбрану завршног – мастер рада под називом „Етичка страна преображаја правне државе и владавине права“ кандидата Косте Митровића.

4.3. Одржана предавања на факултетима у иностранству

Одржао је по позиву Филозофског факултета у Загребу, Одсек за филозофију предавање „Место права у свету вредности“ новембра 2012. године.

Одржао је по позиву серију предавања на Summer Academy “Human Rights and Natural Law: An Intercultural Philosophical Perspective” на Katholische Universität Eichstätt Ingolstadt на лето 2011. године са предавањем на тему “Values and Cultural Diversity as the Base of Legal System”.

По позиву је одржао предавање на Katholische Universität Eichstätt Ingolstadt у новембру 2012. године на тему „Where is the Place of Serbian Law in the World of Moral, Cultural and Religious Values“.

4.4. Допринос академској и широј заједници

Кандидат др Марко Трајковић учествовао је у раду тела факултета као:

- секретар Катедре за правно-теоријске науке;
- заменик шефа Катере за правно-теоријске науке;
- члан Комисије за докторске и мастер студије права на Правном факултету у Нишу и
- учествовао је у припреми и изради документације неопходне за поступак акредитације Правног факултета у Нишу 2013. године.

У овину ове тачке посебно се истиче подржавање ваннаставних академских активности студената од стране кандидата изражених кроз организовање курса из области Еристике као вештине вођења расправе у домену примене права од 2007. године у оквиру рада Правне клинике на Правном факултету у Нишу.

Кандидат др Марко Трајковић организовао је предавања угледних професора са других факултета из земље и иностранства на Правном факултету у Нишу, и тиме допринео ширењу угледа Правног факултета у Нишу:

-Др Драган Митровић, редовни професор Правног факултета у Београду, тема предавања „Савремене мултидисциплинарне правне теорије и светска држава“, предавање одржано 08.11.2011. године;

-Др Амир Музур, ванредни професор Медицинског факултета у Риједи, тема предавања „Неурофизиологија морала“, предавање одржано 06.03.2012. године и

-Др Хрвоје Јурић, доцент Филозофског факултета у Загребу тема предавања: „Појам одговорности и савремене етике одговорности“, предавање одржано 28.02. 2012. године.

Чланство кандидата др Марка Трајковића у стручним међународним и домаћим удружењима и центрима, који доприносе развоју шире заједнице:

- Члан је Centre for Business and Public Sector Ethics, Cambridge, UK;
- Члан је International Center for Information Ethics – Stuttgart;
- Члан је International Association of Legal Ethics, Stanford, USA;
- Члан је Биоетичког друштва Србије;
- Члан је Новосадске асоцијације за теорију, етику и филозофију права и
- Члан је Српског удружења за правну и социјалну филозофију.

V СТРУЧНИ РАД

Поред рада у настави и рада на свом научном и стручном усавршавању, био је ангажован у раду стручних тела на Правном факултету у Нишу.

У периоду 2000-2008. године био је секретар Катедре за правно-теоријске науке на Правном факултету у Нишу. Од 2012. године заменик је Шефа Катедре за правно-теоријске науке на Правном факултету у Нишу. Од 2012. године члан је Комисије за докторске и мастер студије права на Правном факултету у Нишу.

У протеклом периоду био је члан организационих одбора већег броја научних и стручних скупова и предавања која су одржана на Правном факултету у Нишу, као и комисија за пријемни испит на овом Факултету.

VI МИШЉЕЊЕ О НАУЧНОМ И ПЕДАГОШКОМ РАДУ

1. Мишљење о научно-стручном раду

Увидом у научно-стручни рад кандидата др Марка Трајковића, можемо закључити да је кандидат свој научни и истраживачки опус ваљано остварио у правно-теоријској научној области. Након избора у звање доцента (2008. године) објавио је коауторски уџбеник из наставног предмета Увод у право, монографију и више научних радова (19) и учествовао је на више међународних и домаћих научних скупова (11) Од избора у последње звање, кандидат др Марко Трајковић је објавио радове који су према „Ближим критеријумима за избор у звање наставника универзитета у Нишу“ („Гласник Универзитета у Нишу“, бр. 2/08), категорисани следећим категоријама: М24/2, М51/7, М52/ 6, М12/1, М44/1, М25/1, М46/1, М30/1. На основу тога може се закључити да је кандидат објавио радове који су, сагласно

правилима садржаним у „Ближим критеријумима“ постављеним од стране Универзитета у Нишу (чл. 12 „Ближих критеријума“) и „Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу“ (чл. 27 „Правилника“), предвиђени за избор у звање ванредни професор. Комисија констатује да кандидат у потпуности испуњава услове за избор у звање ванредни професор, предвиђене чл. 12 „Ближих критеријума“ и чл. 27 „Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу“ (бр. 01-655/3-2013 од 26.03.2013. године).

У својим радовима кандидат се бавио основним проблемима теорије права, филозофије права, правне етике и биоетике. У својим теоријскоправним и филозофскоправним промишљањима проблема кандидат се поред литературе која је објављена на српском језику користи и литературом на енглеском, италијанском и немачком језику. Избор тема које кандидат обрађује у својим радовима недвосмислено указује да је његов рад посвећен најтежим и основним теоријскоправним, филозофскоправним, правно-етичким и биоетичким проблемима. Кандидат др Марко Трајковић је у свом научном раду показао изузетну преданост правној теорији и филозофији права, те у оквиру тога и проблемима морала. Радови кандидата говоре о сталној потреби бављења и решавања теоријскоправних, филозофскоправних и етичких проблема. И не само то, већ се кандидат труди да морално-вредносну димензију права прошири и примени на све области људског делања. Анализирајући у радовима постојећу литературу из области теорије права, филозофије права, правне етике и биоетике, кандидат показује познавање савремених водећих токова у области теорије права, филозофије права, правне етике и биоетике.

Кандидат у радовима показује знање приликом коришћења научном апаратуром. Радови су писани јасним стилем и разумљивим језиком. Комисија сматра да је кандидат у свом досадашњем раду сачинио систематичне, конзистентне и прегледне радове у области теорије и филозофије права, правне етике и биоетике, почев од магистарске тезе у којој успешно прати мисаони пут Радомира Д. Лукића, непрестано размишљајући и одговарајући на једно од „вечних“ питања: шта је право, почев од рада посвећеног учењу професора Лукића, све до каснијих радова из области теорије права и филозофије права, укључујући и радове посвећене аксиологији права, што најбоље показује његова монографија „Value Path of Law“.

Комисија сматра, да је др Марко Трајковић својим изузетним и у сваком погледу вредним и оригиналним научним опусом и прегалаштвом у теорији права, филозофији права, правној етици и биоетици дао допринос њиховом даљем развоју, настављајући најбољу традицију мислилаштва из ове области на овом простору. Разноврсношћу свог научног опуса др Марко Трајковић показао је склоност ка мултидисциплинарном истраживању подржаном енциклопедијским духом.

Др Марко Трајковић је већ годинама посвећен раду на промовисању правнотеоријског схватања етике и биоетике на правним факултетима у земљи и ван ње. Његова деланост огледа се и у раду на националним и интернационалним научним скуповима. Радове др Марка Трајковића из области теорије права, филозофије права, правне етике и биоетике краси висок научни стил, и упућеност у

проблеме о којима пише, као и истанчана анализа и синтеза. Неспорно је да његов досадашњи научно-истраживачки рад представља значајан допринос развоју науке. О потврђености кандидата у академској заједници Републике Србије и ван ње сведочи структура категоризације његових радова.

На основу наведеног, **Комисија закључује да је кандидат др Марко Трајковић**, у потребној мери, остварио мерљиве и занчајне резултате у научно-истраживачком и професионалном раду, у смислу чл. 27 „Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу“, те да по том критеријуму **испуњава све услове за избор у звање ванредни професор.**

2. Мишљење о педагошком раду и резултатима ангажовања кандидата у развоју наставе и других делатности факултета

У свом досадашњем савесном и ваљаном наставно-педагошком раду на часовима наставе из предмета Увод у право, Филозофија права на основним академским студијама права, кандидат др Марко Трајковић испољио је способност да студентима помогне у разумевању и савлађивању сложене наставне материје. Кандидат је ангажован у извођењу наставе на мастер академским студијама права и то на наставним предметима Правна етике, Тумачење права и Биоетика, као и на докторским академским студијама права на наставним предметима Теорија државе и права, Филозофија права, Холистичка теорија права и теорија хаоса, Теорија права и политике у Србији. Захваљујући вештинама интерактивног рада, он је студенте ваљано и перманентно подстицао да изграђују активан и одговоран однос према сопственом образовању. Због свог коректног и отвореног односа према студентима и своје спремности да изађе у сусрет свим њиховим оправданим захтевима и потребама стекао је угледи поверење међу студентима. То између осталог, потврђују и досадашње евалуације педагошког и наставног рада др Марка Трајковића. По њима, његов рад је високо вреднован у погледу свих индикатора квалитета.

Имајући у виду допринос кандидата наставном раду, како са аспекта учешћа у настави, тако и са аспекта извођења наставе, Комисија сматра да **кандидат др Марко Трајковић испуњава све прописане услове за избор у звање ванредни професор** (чл. 22 „Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу“).

3. Мишљење о оствареним резултатима у развоју научно-наставног подмлатка

У раду са студентима последипомских студија, односно студентима мастер и докторских студија, кандидат др Марко Трајковић исказао је способност за развој научног и наставног подмлатка. У протеклом периоду био је члан Комисије за оцену испуњености услова кандидата и научне заснованости теме за израду докторске дисертације, Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације, ментор при изради два мастер (завршна) рада на Правном факултету у Нишу, као и

председник Комисије за одбрану завршног – мастер рада. Такође је учествовао у настави и био испитивач на испитима на мастер академским студијама права, чиме је у довољној мери остварио мерљиве резултате у развоју научно-наставног подмлатка у смислу чл. 10 „Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Правног факултета у Нишу“.

Имајући у виду наведено, као и чињенице у IV делу (6.2.) овог Извештаја, Комисија закључује да **кандидат др Марко Трајковић испуњава услове за избор у звање ванредни професор.**

4. Мишљење о испуњености услова доприноса академској и широј заједници

На основу података наведених у Извештају, Комисија сматра да је **кандидат др Марко Трајковић својим ангажовањем пружио видан допринос академској и широј заједници, чиме је у потпуности испунио услове за избор у звање ванредни професор** предвиђене чл. 7 и чл. 17 „Правилника о условима, начину и поступку избора у звање наставника Универзитета у Нишу“.

5. Предлог за избор у звање

Имајући у виду напред наведено, Комисија којој је поверено писање реферата за избор једног наставника у звање доцент или ванредни професор за ужу Правно-теоријску научну област, пошто је проучила пријаву и прилоге кандидата и анализирала научни и стручни рад и наставно педагошку активност кандидата др Марка Трајковића констатује да је кандидат др Марко Трајковић у протеклом изборном периоду ваљано развијао своје научне, стручне и педагошке активности. На основу изнетог мишљења о научно-стручном раду кандидата, педагошком раду и резултатима ангажовања кандидата у развоју наставе и других делатности факултета, оствареним резултатима у развоју научно-наставног подмлатка, као мишљења о испуњености услова доприноса академској и широј заједници, Комисија за писање извештаја о пријављеним кандидатима на конкурс за избор једног наставника у звање доцент или ванредни професор за ужу Правно-теоријску научну област на Правном факултету у Нишу, сагласно својим овлашћењима, а у смислу чл. 94 Статута Правног факултета у Нишу и чл. 124 Статута Универзитета у Нишу, једногласно је усвојила следећи

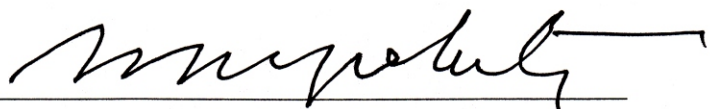
ПРЕДЛОГ

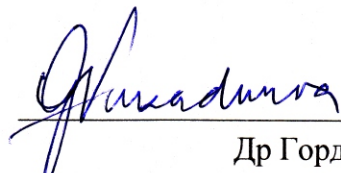
Кандидат др Марко Трајковић, доцент Правног факултета Универзитета у Нишу, **испуњава све услове за избор у звање ванредни професор**, у смислу чл. 64 ст. 7 Закона о високом образовању Републике Србије, чл. 120 ст. 7 Статута Универзитета у Нишу и чл. 90 ст. 5 Статута Правног факултета у Нишу.

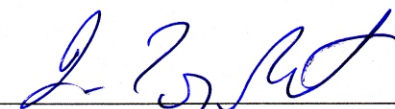
Комисија са задовољством **предлаже Већу у одговарајућем саставу Правног факултета у Нишу да донесе одлуку о утврђивању предлога за избор др Марка Трајковића у звање ванредни професор за ужу Правно-теоријску научну област.**

У Нишу 08. 06. 2013. године

Чланови Комисије

Др Драган Митровић,
редовни професор Правног факултета у Београду,
председник Комисије

Др Гордана Вукадиновић,
редовни професор Правног факултета у Новом Саду,
члан Комисије

Др Драган Чорбић,
редовни професор Правног факултета у Нишу,
члан Комисије